

כלכלה ומחשק

כמה שווה מזון?

עמי קילון, קיבוץ יסעור

לעתים קרובות מתלבטים הרפתנים בבחירת מזונות שונים, כאשר אין לדעת אם המחיר עבורם או עבור ייצורם משקף את ערכם האמיתי.

ניסיתי למצוא שיטה כלשהי לאומדן אובייקטיבי, פחות או יותר, של ערכם הכספי של המזונות השונים. השיטה אינה מתימרת להיות "תורה מסיני", והיא מתיחסת אך ורק למחירי החלבון והאנרגיה שבמזון. אין בכוחה להעריך נכונה את ערכם האמיתי של ירק צעיר או שחת משובחת, אין היא מתיחסת כלל לצרכי המזון הגס של הפרה, ואין היא משקפת יתרון זה או אחר אשר אינו מתבטא ישירות בתכולת האנרגיה והחלבון במזונות השונים. ואשר לשיטה עצמה:

לצורך החישוב בחרתי את מקורות האנרגיה והחלבון המקובלים ביותר. מקור החלבון הוא תרכוז חלבון 68 של מילובר, ומקור האנרגיה שהובא בחשבון הוא תערובת 64 של מילובר

המזון	% חומר יבש בק"ג חומר טרי	מגק"ל אנרגיה נטו לחלב בק"ג חומר יבש	% חלבון בק"ג חומר יבש	ערך כל"י לק"ג חומר טרי	מחיר כל"י לק"ג חומר טרי
גרעיני כותנה	93	2.28	24.9	18.04	12.60
שחת אספסת ממוצעת	89.2	1.25	17.5	10.29	11.00
תחמיץ תירס ממוצע	28	1.5	8	3.02	1.80
קליפות הדר	12-16	2	6.8	1.62-2.16	לא ידוע
פולפה סלק סוּסר	91	1.79	8	11.40	לא ידוע
מי גבינה	6.6	2.3	13.6	1.11	לא ידוע

ערכי האנרגיה והחלבון לקוחים מבדיקות או נתוני ה-NRC

הספציפיים, כמובן שיש לשנות את מערכת החישובים לפי שינוי המחיר של "חומרי המוצא".

עדיף לבסס את החישוב על בדיקות של תכולת המזון במעבדה.

יש לזכור שהרכבת המנה היא תהליך נפרד לחלוטין ואין המאמר הזה עוסק בו.

יש להתחשב כמובן, במגבלות ואילוצים אשר קיימים בהזנת הבקר בפועל, ובמשק הקיים.

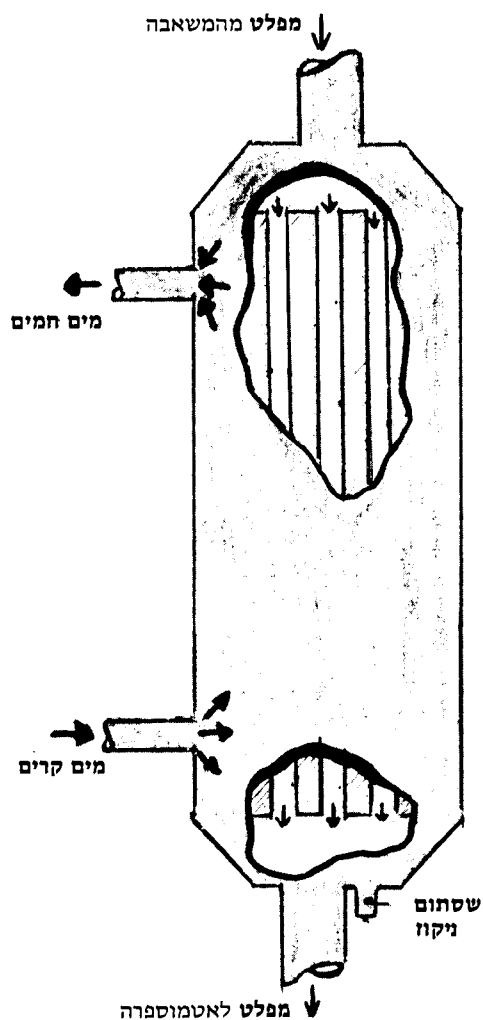
מכאן נובע שניתן לחשב את ערכו הכספי האמיתי של מזון זה או אחר ולהשוות אותו עם מחירו. יש לקחת בחשבון גם מחיר הוצאות נלוות כגון: הובלה, איחסון, פחת וכו'. דוגמאות שונות מובאות בטבלה.

לסיכום:

יש להיזהר מקניית מזון שמחירו נראה זול ויש לבדוק את ערכו, בכל משק בהתאם לתנאים

כך אנו חוסכים אנרגיה

דוד סגלוביץ, קיבוץ מגן

לאחר קריאת רשימתו של עזרא שושני ("משק הבקר והחלב" 168) על אפשרות ניצול החום שנפלט ממפלטי משאבות הוואקום, כדוגמת המערכת שהותקנה בעין החורש, החלטנו לנסות שיטה זאת במשקנו. אך הנהגנו שינוי אחד: בדרך מהמשאבה הוצצה עובר האוויר החם דרך כוורת צינורות, כאשר המים "עוטפים" אותם. התקנו דוד מים בקוטר 24" ו-64 צינורות 3/4". נפח המיכל כ-400 ליטר.

כניסת המפלטים היא מלמעלה והיציאה מתחתית הדוד. אנו משיגים חימום מהיר של המים - 90°C תוך זמן קצר אחרי תחילת החליבה! כן מובטחת מניעת חדירת מים למשאבות הוואקום.

במערכת אשר הותקנה אצלנו אין צורך בהתקנת שסתום אל-חוזר. המים היוצאים מהמיכל, מוכנסים ישירות לדוד המים החמים שברפת, המאפשר להוסיף ולחמם את המים, במידת הצורך, עד לטמפרטורה הרצויה. מפלטי המשאבות, מיכל המים וצינורות המים החמים בודדו.

מיכל זה מספק כיום את כל תצרוכת המים החמים של הרפת. מים אלה משמשים:

(א) שטיפת עטינים בבור החליבה, בטמפרטורה של 35°C ;

(ב) שטיפת מכונת החליבה בגמר החליבה, בטמפרטורה של 80°C ;

(ג) שטיפת מיכל החלב, בטמפרטורה של 80°C .